

Прокопенко О. Ю.,

кандидат юридичних наук, доцент,
начальник кафедри тактико-спеціальної підготовки
Харківського національного
університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ПРАВОВУ РЕГЛАМЕНТАЦІЮ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

У статті досліджено етимологію та зміст поняття: «кадрового забезпечення». Сформульовано авторське визначення поняття «кадрове забезпечення діяльності органів внутрішніх справ». Проведено аналіз нормативно-правових актів, що здійснюють правову регламентацію кадрового забезпечення органів внутрішніх справ.

Ключові слова: нормативно-правовий акт, кадрове забезпечення, правова регламентація, органи внутрішніх справ.

В статье исследована этимология и содержание понятия «кадрового обеспечения». Сформулировано авторское определение понятия «кадровое обеспечение деятельности органов внутренних дел». Проведен анализ нормативно-правовых актов, которые осуществляют правовую регламентацию кадрового обеспечения органов внутренних дел.

Ключевые слова: нормативно-правовой акт, кадровое обеспечение, правовая регламентация, органы внутренних дел.

In the article the etymology and meaning of «staffing». Author's definition of «staffing work of the police». The analysis of regulations, comprehensive legal regulation staffing of the Interior.

Keywords: legal act, staffing, legal regulation, the Internal Affairs.

Постановка проблеми. Важливу роль у ефективній діяльності органів внутрішніх справ, як і в будь-якій сфері діяльності, відіграє кадрове забезпечення. Зазначимо, що ефективність діяльності будь-якого органу державної влади, в тому числі й органів внутрішніх справ України, напряду залежить від того наскільки ефективно здійснюють свою діяльність його працівники, на що здійснюють безпосередній вплив суб'єктивні й об'єктивні фактори. При цьому провідне місце серед вищенаведених факторів посідає кадрове забезпечення державних органів. Як цілком слушно зауважує Н. П. Матюхіна під час дослідження організаційно-правових засад управління персоналом органів внутрішніх справ України, від того, кому доручено на практиці здійснювати рішення держави, хто очолює служби та підрозділи органів внутрішніх справ, наскільки високим є рівень професійної майстерності персоналу вирішальною мірою залежить здійснення заходів, які спрямовані на зміцнення правопорядку та законності у країні.

Аналіз дослідження даної проблеми. Для того щоб ефективно їй протидіяти відповідно до закону необхідно підвищувати майстерність особового складу органів внутрішніх справ комплектувати їх належно підготовленими кадрами забезпечити нормативно-правове регулювання їхньої діяльності. Саме тому даній проблематиці присвятили свої дослідження такі вчені як: Є.Ю. Подорожній, М.І. Ануфрієв, О.М. Бандурка, В.М. Бесчастний, М.С. Бідюкова, В.І. Галаган, Т.Ю. Дашо, І. Дзюба, Є.В. Зозуля, Н.П. Матюхіна, О.О. Мельников, Л.І. Миськів, Н.Р. Нижник, О.Б. Савельєв, О.Ю. Синявська, В.М. Плішкін та інші. Незважаючи на таку кількість наукових пошуків залишаються деякі аспекти, які потребують подальшого дослідження. **Тому метою статті є:** дослідити етимологію та зміст поняття: «кадрового забезпечення». Провести аналіз нормативно-правових актів, що здійснюють правову регламентацію кадрового забезпечення органів внутрішніх справ.

Виклад основного матеріалу. Життя постійно підвищує вимоги до працівників органів внутрішніх справ. Особливо зросли вони на сучасному етапі розвитку суспільства, коли їх завдання стають все більш складними, багатограними та

відповідальними [1, с. 73-74]. Перш ніж перейти до розгляду поняття «кадрового забезпечення», надамо визначення поняттю «кадри». Російський вчений В.Р. Веснін зазначає, що кадри – це основний штатний склад працівників організації (за виключенням керівництва), які виконують різноманітні виробничо-господарські функції. В сукупності з нештатними працівниками вони складають її персонал [2, с. 395]. Дещо схожою є думка і О.С. Пашкова, який відзначає, що кадри - це штатні кваліфіковані працівники, що пройшли попередню професійну підготовку і мають спеціальні знання, трудові навички або досвід роботи у вибраній сфері діяльності [3, с. 16]. Л. Михайлова характеризує кадри як сукупність кваліфікованих працівників, що пройшли професійну підготовку та мають спеціальну освіту [4, с. 78]. Як цілком слушно зазначає О.М. Бандурка в своєму підручнику “Управління в органах внутрішніх справ”, кадри або персонал – це основний штатний склад працівників організації, які виконують різні організаційно-технологічні та виробничо-господарські функції. Кадри характеризуються перш за все чисельністю, яка зумовлена характером, масштабами, складністю, трудомісткістю виробничих процесів, рівнем їх механізації, автоматизації, комп’ютеризації. Ці та інші фактори обумовлюють нормативну чисельність працівників, яку на практиці майже ніколи не вдається забезпечити, тому кадровий потенціал більш об’єктивно характеризується списочною чисельністю, тобто переліком тих працівників, які офіційно працюють в організації на даний момент [5, с. 185]. Окрім цього, слід навести позицію авторського колективу шеститомної юридичної енциклопедії, на думку якого кадри державного апарату – це особи, які займають посади в державних органах та їх апараті, здійснюючи професійну діяльність щодо практичного виконання завдань і функцій держави й одержуючи зарплату з коштів державного бюджету [6, с. 11].

Отже, кадрове забезпечення – це система підготовки, що передбачає навчання та виховання фахівців біржової справи, здатних розв’язувати складні господарсько-правові завдання у сфері біржової діяльності [7, с. 28]. Кадрове забезпечення, на думку Н.П. Матюхіної, «це специфічна, повторювана діяльність,

здійснювана у процесі управління правоохоронними органами, змістом якої є забезпечення органів і підрозділів необхідним, що відповідає певним вимогам, контингентом людей, а також відповідною інформацією про нього, впровадження науково-обґрунтованих методів, відбору, розстановки, навчання, виховання, стимулювання кадрів, правового регулювання проходження служби та надання правового захисту особовому складу правоохоронних органів України» [8, с. 308]. Визначають такі основні завдання кадрового забезпечення в діяльності органів внутрішніх справ:

- вдосконалення нормативно-правового регулювання роботи з кадрами;
- прийняття в межах своєї компетенції заходів по реалізації державної кадрової політики в системі МВС;
- організація відбору і комплектації органів внутрішніх справ на рівні, необхідному для виконання оперативно-службових завдань, і покращення якісного складу кадрів органів внутрішніх справ;
- забезпечення встановленого порядку проходження служби в органах внутрішніх справ;
- організація системи професійної підготовки кадрів, забезпечення її відповідності потребам органів внутрішніх справ.

Про важливість кадрового забезпечення як однієї з організаційних форм діяльності органів внутрішніх справ свідчить хоча б той факт, що завдання із дотримання й зміцнення правопорядку в регіоні виконують відповідні кадри даних органів. Більш того, як цілком слушно підмічають у науково-правових колах, безпосередній стан кадрового забезпечення визначається усією роботою з підбору, розміщення, навчання та виховання співробітників. Рівень кадрового забезпечення окремих ділянок діяльності, запланованих заходів визначається в кінцевому підсумку якістю усієї роботи з кадрами. В умовах сьогодення проблема кадрового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ, з урахуванням майбутнього її розвитку в сучасних умовах, потребує пильнішої уваги [9, с. 152]. Таким чином, будь-яке завдання органів внутрішніх справ, у тому числі із забезпечення

правопорядку в регіоні, не може бути реалізовано без відповідного кадрового забезпечення.

З метою створення правових та організаційних засад для ефективної діяльності кадрової служби, пов'язаної із забезпеченням реалізації кадрової політики в органах виконавчої влади Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову від 2 серпня 1996 року № 921, якою було затверджено Типове положення про кадрову службу органу виконавчої влади. Відповідно до вищенаведеного нормативно-правового акта в міністерстві, іншому центральному та місцевому органі виконавчої влади залежно від чисельності працівників апарату, підпорядкованих органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, а також від обсягу, характеру та складності кадрової роботи утворюється відповідний структурний підрозділ – департамент, управління, відділ, сектор, служба кадрів або вводиться посада спеціаліста з цих питань. При цьому основним завданням кадрової служби є: реалізація державної політики у сфері державної служби та з питань кадрової роботи; здійснення аналітичної та організаційної роботи з кадрового менеджменту; задоволення потреби в кваліфікованих кадрах та їх ефективне використання; прогнозування розвитку персоналу, заохочення працівників до службової кар'єри, забезпечення їх безперервного навчання; документальне оформлення проходження державної служби та трудових відносин [10].

Шляхом аналізу Положення «Про Міністерство внутрішніх справ України», що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 року № 401 здається можливим виокремити наступні повноваження Міністерства внутрішніх справ України задля здійснення кадрового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ як суб'єктів забезпечення правопорядку в регіоні: здійснює добір кадрів в апарат Міністерства внутрішніх справ України та на керівні посади в органах внутрішніх справ, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління; формує кадровий резерв на відповідні посади; організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників, осіб рядового і начальницького складу

органів внутрішніх справ [11]. Більш того, з аналізу Положення «Про вищі навчальні заклади МВС», що затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14 лютого 2008 року № 62 слідує, що однією із основоположних цілей діяльності вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ є забезпечення умов, необхідних для отримання особою вищої освіти, а також здійснення підготовки фахівців для органів і підрозділів Міністерства внутрішніх справ України, які реалізуються шляхом: здійснення освітньої діяльності з підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та спеціалізації фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів згідно зі стандартами вищої освіти; виконання державного замовлення та угод на підготовку фахівців з вищою освітою; здійснення підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів для Міністерства внутрішніх справ України та їх атестації; здійснення спеціальної курсової підготовки; проведення довузівської профорієнтаційної підготовки учнів шкіл, ліцеїв, гімназій та інших загальноосвітніх навчальних закладів, а також інших осіб, які мають право вступу до вищого навчального закладу Міністерства внутрішніх справ України [12].

Розглядаючи кадрове забезпечення діяльності органів внутрішніх справ, слід зазначити, що з метою належної організації роботи підрозділів, на яких покладено завдання із реалізації даної організаційної форми, а також підвищення ефективності їх діяльності, Міністерством внутрішніх справ України було прийнято наказ від 20 жовтня 2014 року, яким затверджено Положення «Про Департамент кадрового забезпечення Міністерства внутрішніх справ України». Згідно із положеннями зазначеного нормативно-правового акта Департамент кадрового забезпечення Міністерства внутрішніх справ України є структурним підрозділом апарату Міністерства внутрішніх справ України, який здійснює, координує та контролює кадрове забезпечення діяльності структурних підрозділів апарату Міністерства, територіальних органів і підрозділів внутрішніх справ, вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України, установ і закладів, що належать до сфери управління Міністерства.

При цьому основними завданнями Департаменту кадрового забезпечення Міністерства внутрішніх справ України є: забезпечення виконання вимог Конституції України, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України при організації роботи з відбору, розстановки, підготовки та виховання працівників органів і підрозділів внутрішніх справ; удосконалення діяльності підрозділів кадрового забезпечення органів і підрозділів внутрішніх справ, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України, здійснення ними інформаційно-аналітичної та методичної роботи, поточного й перспективного планування, упровадження в поточну діяльність сучасних форм організації праці, проходження служби та методів управління; організація роботи із зміцнення дисципліни та законності в діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ, дотримання прав і законних інтересів громадян, забезпечення повної й об'єктивної перевірки обставин надзвичайних подій, здійснення яких віднесено до компетенції Департаменту та його територіальних підрозділів, проведення профілактичної роботи та надання методичної допомоги органам внутрішніх справ; поліпшення якості відбору особового складу органів і підрозділів внутрішніх справ, внутрішніх військ, вищих навчальних закладів, науково-дослідних установ Міністерства внутрішніх справ України; вивчення, узагальнення та поширення позитивного досвіду організації роботи з відбору, розстановки, навчання та виховання працівників органів внутрішніх справ; оптимальний розподіл та ефективне використання наявної штатної чисельності органів внутрішніх справ для виконання покладених на них завдань і функцій, удосконалення структури та штатного розпису системи Міністерства внутрішніх справ України з урахуванням позитивного досвіду органів і підрозділів внутрішніх справ України, а також правоохоронних органів зарубіжних країн щодо використання сил і засобів у боротьбі зі злочинністю й охороні громадського порядку; організація та проведення службової та фізичної підготовки особового складу, а також початкової підготовки осіб, прийнятих на службу в органи внутрішніх справ; координація та керівництво освітньою та науковою діяльністю навчальних закладів і науково-дослідних

установ Міністерства внутрішніх справ України в забезпеченні навчального процесу курсантів і слухачів, підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів в ад'юнктурах, докторантурах, організації та розвитку наукової діяльності; відбір і підготовка працівників міліції, військовослужбовців внутрішніх військ для участі в міжнародних миротворчих операціях; організація культурно-масової та просвітницької роботи в органах і підрозділах внутрішніх справ; забезпечення соціального захисту працівників органів внутрішніх справ, ветеранів, пенсіонерів та членів їх сімей; забезпечення та контроль за діяльністю служби психологічного забезпечення в органах і підрозділах внутрішніх справ [13].

Висновки. Таким чином, кадрове забезпечення діяльності органів внутрішніх справ як суб'єктів забезпечення правопорядку в регіоні являє собою сукупність, визначених на нормативно-правовому рівні заходів, за допомогою яких уповноважені суб'єкти здійснюють кадрову роботу, формують кадровий потенціал даних органів з метою задоволення потреби в кваліфікованих кадрах та їх ефективного використання в умовах забезпечення правопорядку в регіоні.

Література:

1. Матюхіна Н. П. Управління персоналом органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07 / Матюхіна Наталія Петрівна. – Х., 2002. – 409 с.
2. Веснин В.Р. Основы менеджмента: Учебник / Институт международного права и экономики. – М.: Триада Лтд, 1999. – 384 с.
3. Пашков О.С. Кадровая политика и право : монография / О. С. Пашков, Т. В. Иванкина, О. В. Магницкая. – М., 1989. – С. 16 (427 с.).
4. Карчевський К.А. Платні освітні послуги вищих закладів освіти МВС України: цивільно-правовий аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право» / К.А. Карчевський. – Х., 2001. – 20 с.
5. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України: Підручник. – Харків: Ун-т внутр. справ, 1998. – 480 с.
6. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К. : “Укр. енцикл.”, 1998. – . – Т. 3 : К – М. – К. : Вид-во “Юридична думка”, 2001. – 792 с.

7. Берлач А. І. Біржове право України : [навч. посіб.] / Анатолій Іванович Берлач. – К. : Університет “Україна”, 2008. – 316 с.

8. Матюхіна Н.П. Управління персоналом: теоретичні та практичні аспекти органів внутрішніх справ України: [монографія] / Н.П. Матюхіна. — Х., 1999. — С. 91—92 — 285 с.

9. Цикалевич В. М. Охорона громадського порядку органами внутрішніх справ України (адміністративно-правове регулювання) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Цикалевич В. М. – К., 2009. – 219 с.

10. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання : Постанова Верховної Ради України : від 4 груд. 2014 р. № 22-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 1. – Ст. 10.

11. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України : від 13 серп. 2014 р. № 401 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 72. – Ст. 2026.

12. Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС : наказ МВС України : від 14 лют. 2008 р. № 62 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 21. – Ст. 615.

13. Про затвердження Положення про Департамент кадрового забезпечення Міністерства внутрішніх справ України : наказ Міністерства внутрішніх справ України : від 20 жовт. 2014 р. № 1108.

УДК 342.9

Тищенко В. Г.,

здобувач кафедри адміністративного права
Інституту права імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом

ФУНКЦІОНАЛЬНА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ НОТАРІАТУ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано наукові погляди на поняття «взаємодія», розглянуто різногалузеве тлумачення зазначеного поняття. З урахуванням поглядів науковців визначено зміст взаємодії нотаріату з органами публічної влади.